

Sygn. akt III PK 50/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 stycznia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Jolanta Frańczak (sprawozdawca)

Protokolant Małgorzata Beczek

w sprawie z powództwa M. S.

przeciwko Skarbowi Państwa - Aresztowi Śledczemu w K.

o przyznanie pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw

Publicznych w dniu 27 stycznia 2016 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.

z dnia 18 grudnia 2014 r.,

**1. uchyla zaskarżony wyrok i oddala apelację powódki od
wyroku Sądu Rejonowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w K. z dnia 4 września 2014 r., oraz zasądza od
powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 900 zł tytułem zwrotu
kosztów postępowania przed Sądem drugiej instancji,**

**2. zasądza od powódki na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii
Generalnej Skarbu Państwa kwotę 1350 zł tytułem kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. wyrokiem z dnia 4 września 2014 r. oddalił powództwo M. S. przeciwko pozwanemu Skarbowi Państwa - Aresztowi Śledczemu w K. o przyznanie pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego oraz nie obciążył powódki kosztami zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy ustalił, że powódka jest emerytowanym funkcjonariuszem służby więziennej pełniącym do czasu przejścia na emeryturę służbę w Areszcie Śledczym w K. Powódka pozostaje w związku małżeńskim ze S. S., który był funkcjonariuszem służby więziennej, przy czym w dniu 6 maja 2009 r. została zawarta pomiędzy małżonkami umowa o rozdzielności majątkowej. Rodzina powódki zamieszkuje w lokalu mieszkalnym należącym do zasobów K. Towarzystwa Budownictwa Społecznego. Umowę najmu lokalu składającego się z czterech izb zawarł mąż powódki w dniu 8 lipca 2002 r. W dniu 28 stycznia 2011 r. powódka za kwotę 100.000 zł kupiła nieruchomość położoną w W., którą odziedziczył jej mąż wraz z matką i rodzeństwem po zmarłym ojcu, a któremu przysługiwało prawo do 1/8 tej nieruchomości. Była ona zabudowana budynkiem, który nie nadawał się do zamieszkania bowiem wymagał kapitalnego remontu. Na zakup nieruchomości powódka wzięła kredyt hipoteczny w Banku PKO S.A., a następnie wystąpiła o zgodę na rozbudowę i przebudowę budynku mieszkalnego w W. Taką zgodę otrzymała na podstawie decyzji z dnia 4 sierpnia 2011 r.

W dniu 18 listopada 2011 r. powódka złożyła wniosek o przyznanie pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego. Decyzją z dnia 24 listopada 2011 r. dyrektor Aresztu Śledczego w K. odmówił jej takiej pomocy. Powódka zaskarżyła tę decyzję do Dyrektora Okręgowej Służby Więziennej w K., który utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję. Stosunek służby powódki wygaś z dniem 24 stycznia 2012 r. z powodu przejścia na emeryturę. Wówczas powódka w dniu 27 lutego 2012 r. ponownie wystąpiła o przyznanie jej pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego umożliwiającej spłatę zobowiązania finansowego zaciągniętego na zakup i remont domu w W., w którym wykonano szereg robót budowlanych.

Powódka wraz z rodziną nadal zamieszkuje w lokalu mieszkalnym należącym do zasobów K. Towarzystwa Budownictwa Społecznego.

Przy takich ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy uznał, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. W pierwszej kolejności Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że zgodnie z art. 170 ust. 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 1415 ze zm.) funkcjonariuszowi w służbie stałej przysługuje prawo do lokalu mieszkalnego w miejscowości, w której stale pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej. Pomoc finansowa na uzyskanie lokalu mieszkalnego w spółdzielni mieszkaniowej albo domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, na podstawie art. 184 ust. 1 tej ustawy, przysługuje funkcjonariuszowi w służbie stałej, który spełnia warunki do przydziału lokalu mieszkalnego, a który tego lokalu nie otrzymał na podstawie decyzji administracyjnej. Lokal, o który funkcjonariusz czyni starania, musi być położony w miejscowości pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej. W ocenie Sądu Rejonowego te same zasady powinny dotyczyć emerytowanego funkcjonariusza bowiem tak stanowi art. 30 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 900 ze zm., dalej jako ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji) i bez znaczenia jest, że nie pełni on służby czynnej. A zatem nie jest możliwa pomoc na uzyskanie lokalu mieszkalnego przez emerytowanego funkcjonariusza służby więziennej, gdy lokal ten nie jest położony w miejscowości pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej. Nie jest możliwe, aby emerytowany funkcjonariusz uzyskiwał pomoc finansową na zakup lokalu w dogodnie wybranej dla siebie miejscowości, bez żadnych ograniczeń. Taka wykładnia art. 184 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej prowadziłaby do gorszego traktowania funkcjonariusza w służbie czynnej. Ubieganie się o pomoc finansową emerytowanego funkcjonariusza powinno stanowić zjawisko marginalne. Emeryt jest już osobą dojrzałą i w okresie pełnienia służby musiał uregulować swoją sytuację mieszkaniową, na co zwracał uwagę

Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 27 października 2008 r., U 4/08 (OTK-A 2008 nr 8, poz. 141).

Sąd Rejonowy wskazał, że za miejscowość pobliską uważa się miejscowość, do której czas dojazdu publicznymi środkami transportu przewidzianymi w rozkładzie jazdy, łącznie z przesiadkami, nie przekracza w obie strony dwóch godzin, licząc od stacji najbliższej pełnienia służby do stacji najbliższej miejsca zamieszkania. Tej cechy nie posiada miejscowość W., w której położony jest dom powódki. Natomiast nie pozbawia powódki prawa do uzyskania pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego umowa najmu lokalu będącego w zasobach K. Towarzystwa Budownictwa Społecznego podpisana przez jej męża. Gdyby przyjąć, że umowa najmu wpisuje się w posiadanie lokalu, to art. 187 pkt 2 i 3 ustawy o Służbie Więziennej stanowiłyby szeroką podstawę wyłączenia prawa do pomocy finansowej na zakup lokalu mieszkalnego. W tym kontekście, o oddaleniu powództwa zdecydowało wyłącznie to, że dom zakupiony przez powódkę położony był w miejscowości, która nie spełnia przesłanek określonych w art. 170 ust. 4 ustawy o Służbie Więziennej.

Od wyroku Sądu Rejonowego powódka wniosła apelację zarzucając zaskarżonemu wyrokowi naruszenie prawa materialnego – art. 170 ust. 1 i art. 184 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej w związku z art. 2 pkt 2 lit. c i art. 30 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. wyrokiem z dnia 18 grudnia 2014 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego w K. na rzecz powódki M. S. kwotę 47.863 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 kwietnia 2012 r. oraz kwotę 2.730 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji dokonał błędnej wykładni art. 170 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej uznając, że emerytowanemu funkcjonariuszowi przysługuje pomoc finansowa na zakup lokalu mieszkalnego wówczas, gdy lokal ten położony jest w miejscowości, w której stale pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej. Ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji w art. 29 ust. 1 stanowi, że uprawnieni do policyjnej emerytury lub renty mają prawo do lokalu mieszkalnego. Wykładnia językowa tego przepisu wskazuje na

różne zakresy przedmiotowe zastosowania zawartych w tym przepisie norm. O ile ustawa o Służbie Więziennej mówi o prawie do lokalu mieszkalnego, z zastrzeżeniem, że musi ono być położone w miejscowości, w której funkcjonariusz pełni służbę, o tyle art. 29 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji nie zawiera takiego zastrzeżenia stanowiąc, że emerytowi przysługuje prawo do lokalu mieszkalnego. W ocenie Sądu Okręgowego, uprawnienia funkcjonariuszy pozostających w służbie czynnej do uzyskania lokalu mieszkalnego lub pomocy finansowej na jego zakup należy stosować odpowiednio w stosunku do osób zwolnionych ze służby z powodu przejścia na emeryturę lub rentę. Odpowiednie stosowanie przepisów prawa oznacza bądź stosowanie odnośnych przepisów bez żadnych zmian lub do innego zakresu odniesienia, bądź stosowanie ich z pewnymi zmianami, bądź też niestosowanie tych przepisów do innego zakresu odniesienia. Argumenty te przemawiają za tym, że otrzymanie przez emerytowanego funkcjonariusza pomocy finansowej na zakup lokalu mieszkalnego nie jest uzależnione od miejsca położenia tego lokalu. Skoro powódka spełniała pozostałe przesłanki z art. 170 ust. 1 i art. 184 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej warunkujące uzyskanie pomocy finansowej, co wynika z ustaleń Sądu pierwszej instancji, które Sąd Okręgowy w całości przyjął jako własne, to wniosek o udzielenie pomocy finansowej na zakup lokalu mieszkalnego jest uzasadniony.

Sąd Okręgowy nadmienił ponadto, że należy dokonać rozróżnienia pojęć: „tytuł prawny do lokalu mieszkalnego” oraz „posiadanie lokalu mieszkalnego”, którymi posługuje się ustawa o Służbie Więziennej. Tytułem prawnym do lokalu jest umowa najmu, która nie uwzględnia stosunków obligacyjnych, ponieważ z posiadaniem wiążą się prawa rzeczowe. Oznacza to, że zamieszkiwanie w lokalu mieszkalnym z zasobów Towarzystwa Budownictwa Społecznego nie jest posiadaniem lokalu w spółdzielni mieszkaniowej albo domu jednorodzinnego lub domu mieszkalno-pensjonatowego albo lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, o czym stanowi art. 187 ust. 2 i 3 ustawy o Służbie Więziennej.

Strona pozwana, reprezentowana przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, w całości zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego skargą kasacyjną, zarzucając naruszenie prawa materialnego, a to:

- 1) art. 187 pkt 2 i 3 ustawy o Służbie Więziennej przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że posiadanie lokalu mieszkalnego lub domu, o którym mowa w tym przepisie, obejmuje tylko posiadanie na podstawie tytułu prawnego mającego swoje źródło w prawie rzeczowym, a tym samym nie dotyczy umów cywilnoprawnych, w tym umowy najmu;
- 2) art. 29 ust. 1 i art. 30 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji w związku z art. 184 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że emerytowanemu funkcjonariuszowi służby więziennej przysługuje pomoc finansowa na uzyskanie lokalu mieszkalnego w spółdzielni mieszkaniowej albo domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, bez względu na to, gdzie są one położone.

Skarżący wniósł o uchylenie w całości wyroku Sądu Okręgowego w K. i oddalenie apelacji oraz zasądzenie od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Dyrektora Aresztu Śledczego w K. kosztów postępowania apelacyjnego oraz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej.

W uzasadnieniu podstawy kasacyjnej skarżący podniósł w szczególności, iż Sądy obu instancji błędnie uznały, że wynajmowanie przez męża powódki lokalu mieszkalnego z zasobów Towarzystwa Budownictwa Społecznego nie odpowiada hipotezie art. 187 pkt 3 ustawy o Służbie Więziennej, ponieważ najem nie jest prawem rzeczowym, a tylko takie są objęte pojęciem posiadania w rozumieniu ustawy. Sąd drugiej instancji pominął, że pomoc wcale nie ma być udzielana wszystkim funkcjonariuszom, ale tylko tym, którzy bądź nie dysponują właściwym lokalem w miejscu pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej, bądź też dysponują lokalem, ale jest on mniejszy niż przysługująca im powierzchnia mieszkalna. Celem przepisów o pomocy mieszkaniowej nie jest zapewnienie, czy wręcz zagwarantowanie funkcjonariuszom prawa własności do lokalu mieszkalnego, ale zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych w miejscu pełnienia

służby. Co więcej, posiadanie na podstawie umowy najmu jest takim samym posiadaniem zależnym, jak posiadanie lokalu w ramach własnościowego prawa do lokalu spółdzielczego. Pominięcie tych kwestii doprowadziło do błędnej wykładni art. 187 pkt 2 ustawy o Służbie Więziennej. Skarżący zarzucił ponadto, że świadczenie, o które ubiega się powódka ma charakter uprawnienia szczególnego i przepisy je przewidujące nie powinny być wykładane i stosowane w sposób rozszerzający. Oznacza to, że modyfikacja w zakresie odpowiedniego stosowania art. 184 ust. 1 oraz art. 187 ustawy o Służbie Więziennej nie powinna polegać na pominięciu istotnej przesłanki jaką jest właściwe położenie lokalu oraz odwołanie się do ostatniego miejsca pełnienia służby przed odejściem na emeryturę. Wniosek o pomoc finansową na uzyskanie lokalu mieszkalnego złożony przez powódkę jeszcze w trakcie pełnienia przez nią służby dotyczył tej samej nieruchomości co obecnie i był niezasadny z uwagi na niespełnienie wymogu położenia nieruchomości w miejscowości pełnienia służby, lub w miejscowości pobliskiej. Natomiast po przejściu na emeryturę, oparty na tej samej podstawie w stosunku do tego samego domu jednorodzinnego położonego w W., zdaniem Sądu drugiej instancji, miałby się stać uzasadniony. W ocenie skarżącego nie ma podstaw, aby przyjąć, że ustawodawca przyznał emerytowanym funkcjonariuszom pomoc mieszkaniową w szerszym zakresie i bez ograniczeń lokalizacyjnych, co pozwalałoby dofinansować również zakup domu na przykład na Majorce. Przepis art. 29 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji odnosi się tylko do uzyskania lokalu, nie zaś do uzyskania pomocy finansowej na zakup lokalu mieszkalnego, o czym stanowi art. 184 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest uzasadniona. Analizę prawidłowości zaskarżonego wyroku rozpocząć wypada w pierwszej kolejności od przytoczenia treści art. 170 ust. 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, zgodnie z którym funkcjonariuszowi służby więziennej w służbie stałej przysługuje prawo do lokalu mieszkalnego w miejscowości, w której stale pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej. Na podstawie art. 171 tej ustawy, prawo do lokalu mieszkalnego realizuje

się przez: przydział lokalu (pkt 1) albo przyznanie pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego, zwanej dalej „pomocą finansową” (pkt 2). Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej, funkcjonariuszowi w służbie stałej, który spełnia warunki do przydziału lokalu mieszkalnego, a który lokalu tego nie otrzymał na podstawie decyzji administracyjnej o przydziale, przysługuje pomoc finansowa na uzyskanie lokalu mieszkalnego w spółdzielni mieszkaniowej albo domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, położonych w miejscowości pełnienia służby lub miejscowości pobliskiej. W myśl art. 187, lokalu mieszkalnego na podstawie decyzji administracyjnej nie przydziela się funkcjonariuszowi: w razie otrzymania pomocy finansowej, o której mowa w art. 184 ust. 1 (pkt 1); posiadającemu w miejscowości, w której pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej lokal mieszkalny w spółdzielni mieszkaniowej albo dom jednorodzinny lub dom mieszkalno-pensjonatowy albo lokal mieszkalny stanowiący odrębną nieruchomość, odpowiadający co najmniej przysługującej mu powierzchni mieszkalnej (pkt 2); którego małżonek posiada lokal mieszkalny lub dom określony w pkt 2 (pkt 3); w razie zbycia przez niego lub jego małżonka lokalu mieszkalnego lub domu, o którym mowa w pkt 2 (pkt 4). *Ratio legis* przedstawionego powyżej unormowania, a przede wszystkim przepisu art. 184 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej stanowiącego o pomocy finansowej na zakup lokalu mieszkalnego, jest uzyskanie mieszkania umożliwiającego funkcjonariuszowi zamieszkanie wyłącznie w miejscowości pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej. Świadczenie to ma więc charakter szczególny (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 20 grudnia 2013 r., II PK 86/13, LEX nr 1422261; z dnia 11 lutego 2014 r., I PK 167/13, OSNP 2015 nr 5; z dnia 5 marca 2014 r., II PK 141/13, LEX nr 1448392; z dnia 10 kwietnia 2014 r., II PK 178/13, LEX nr 1464691; z dnia 15 września 2015 r., III PK 7/15, LEX nr 1816597 oraz postanowienie z dnia 12 lutego 2014 r., III PK 84/13, LEX nr 1644570).

Uprawnienia emerytowanych funkcjonariuszy służby więziennej w zakresie prawa do lokalu mieszkalnego reguluje ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji. Zgodnie z art. 29 ust. 1 tej ustawy, funkcjonariusze zwolnieni ze służby, uprawnieni do policyjnej emerytury lub renty, mają prawo do lokalu mieszkalnego będącego w dyspozycji odpowiednio ministra właściwego do

spraw wewnętrznych, Ministra Sprawiedliwości lub podległych im organów, albo Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Szefa Wywiadu Wojskowego w rozmiarze przysługującym im w dniu zwolnienia ze służby. Do mieszkań tych stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące lokali mieszkalnych dla funkcjonariuszy. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 27 października 2008 r., U 4/08 stwierdził, że podstawowym celem art. 29 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji jest umożliwienie dalszego korzystania przez osoby uprawnione do świadczeń emerytalnych i rentowych na podstawie tej ustawy z mieszkań przyznanych im w drodze decyzji administracyjnych. Osoby, które nie użytkują takich mieszkań, mogą ubiegać się o pomoc finansową na podstawie art. 30 tej ustawy. W myśl tego przepisu, emerytom i rencistom policyjnym zapewnia się pomoc w budownictwie mieszkaniowym na zasadach przewidzianych dla funkcjonariuszy (por. wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 9 grudnia 2011 r., I OSK 1063/11, LEX nr 1134310; z dnia 12 lipca 2011 r., I OSK 408/11, LEX nr 1082751 oraz wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 17 września 2009 r., II SA/Wa 542/09, LEX nr 1100119).

W rozpoznawanej sprawie, co wynika z rozważań dokonanych powyżej, zasady dotyczące pomocy mieszkaniowej dla funkcjonariuszy służby więziennej uregulowane są w Rozdziale 18 ustawy o Służbie Więziennej zatytułowanym „Mieszkania funkcjonariuszy”. Statuuje on prawo funkcjonariusza służby więziennej w służbie stałej do lokalu mieszkalnego w miejscowości, w której stale pełni on służbę, lub w miejscowości pobliskiej (art. 170 ust. 1), które realizuje się przez przydział lokalu albo przyznanie pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego. W oparciu o te przepisy, co prawidłowo podniósł Sąd pierwszej instancji, nie jest możliwe przyznanie pomocy finansowej na zakup lokalu mieszkalnego w dowolnie wybranej przez funkcjonariusza miejscowości. Również Naczelny Sąd Administracyjny w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 29 października 2009 r., I OPS 7/08 (ONSAiWSA 2009 nr 4, poz. 66) stwierdził, że z przepisów ustawy o Służbie Więziennej nie wynika, aby przyznanie pomocy finansowej na zakup lokalu mieszkalnego można było traktować jako swoistą rekompensatę za nieotrzymanie przydziału lokalu mieszkalnego w drodze decyzji

administracyjnej. Pomocy finansowej nie można ponadto utożsamiać z bezzwrotnym, co do zasady, świadczeniem udzielanym przez Państwo na spłatę wszystkich wydatków związanych z nabyciem domu (lokalu) mieszkalnego. Świadczenie to przysługuje nie w związku z uzyskaniem domu (lokalu), ale na ich uzyskanie, czyli w celu uzyskania mieszkania umożliwiającego funkcjonariuszowi zamieszkanie w miejscu pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej i tym samym stworzyć mu warunki niezbędne do prowadzenia normalnego życia rodzinnego. Jest to przy tym świadczenie szczególne, co powoduje, że wykładnia przepisów regulujących takie szczególne uprawnienia nie może być rozszerzająca.

Wobec tego nie można podzielić stanowiska Sądu drugiej instancji, które zbieżne jest z wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 24 sierpnia 2011 r., II SA/Po 462/11 (LEX nr 1086552) stwierdzającym, iż odpowiednie stosowanie przepisów ustawy o Służbie Więziennej do emerytowanych funkcjonariuszy nie powinno prowadzić do ograniczenia możliwości uzyskania pomocy na zakup mieszkania znajdującego się poza miejscowością, w której pełnili oni służbę lub w miejscowości sąsiedniej. Nakaz odpowiedniego stosowania przepisów szczegółowych dotyczących przyznawania mieszkań funkcjonariuszom służby więziennej, o którym mowa w art. 29 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji i do którego odwołuje się Sąd drugiej instancji, dotyczy między innymi prawa do lokalu mieszkalnego będącego w dyspozycji Ministra Sprawiedliwości lub podległych mu organów i obejmuje między innymi zasady określania powierzchni lokalu przysługującego uprawnionemu oraz procedury wydawania odpowiednich decyzji administracyjnych w sprawie przydziału. Zatem przepis ten nie odnosi się do uzyskania pomocy finansowej na zakup lokalu mieszkalnego, której przyznania domagała się powódka w tym postępowaniu, a którą przewiduje art. 184 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej.

W tym stanie rzeczy trafna jest argumentacja skargi, że zastosowanie może mieć wyłącznie art. 30 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, który już nie nakazuje stosować odpowiednio przepisów ustawy o Służbie Więziennej, ale wskazuje, że emerytowanym funkcjonariuszom zapewnia się pomoc w budownictwie mieszkaniowym (pomoc na zakup lokalu mieszkalnego) na zasadach przewidzianych dla funkcjonariuszy, które nie dopuszczają

jakiegokolwiek odstępstwa dla emerytowanych funkcjonariuszy w kwestii położenia lokalu mieszkalnego. Oznacza to, że prawidłowa wykładnia art. 184 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej w związku z art. 30 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji sprowadza się do przyjęcia, że emerytowanemu funkcjonariuszowi, który spełnia warunki do przydziału lokalu mieszkalnego, a który lokalu tego nie otrzymał, przysługuje pomoc finansowa na zakup lokalu mieszkalnego w spółdzielni mieszkaniowej albo domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, położonych w miejscowości pełnienia służby bezpośrednio przed przejściem na emeryturę lub w miejscowości pobliskiej. W ten sposób emerytowany funkcjonariusz ma tożsame uprawnienia do uzyskania pomocy finansowej na zakup lokalu mieszkalnego, jaka przysługiwałaby mu w służbie stałej. Analiza przepisów ustawy o Służbie Więziennej prowadzi do wniosku, że przewidziana ustawą pomoc finansowa na zakup lokalu mieszkalnego nie została ukształtowana jako prawo z samego pełnienia służby w charakterze funkcjonariusza i nie może być uznawana za dodatkowy przywilej tej grupy zawodowej bowiem ma zaspokoić wyłącznie potrzeby mieszkaniowe w miejscowości pełnienia służby. Tym samym nie daje szerszych uprawnień emerytowanym funkcjonariuszom, niż przyznaje funkcjonariuszom w służbie stałej (por. uchwałę Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 29 marca 1999 r., OPS 1/99, ONSA 1999 nr 3, poz. 77 oraz wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 maja 2001 r., SK 1/00, OTK 2001 nr 4, poz. 84). Skoro powódka w służbie stałej nie spełniała warunków, aby otrzymać zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej pomoc finansową na zakup domu jednorodzinnego w W., to takiej pomocy nie może otrzymać również jako emerytowany funkcjonariusz. Przyjęcie innej interpretacji prawa do pomocy finansowej prowadziłoby do uznania, że świadczenie to przysługuje wyłącznie jako przywilej danej grupy zawodowej związany z zaspokojeniem potrzeb mieszkaniowych, a nie uprawnienie mające na celu uzyskanie mieszkania umożliwiającego funkcjonariuszowi zamieszkiwanie w miejscowości pełnienia służby, lub w miejscowości pobliskiej. Ponadto prowadziłoby do nieuzasadnionego rozszerzania uprawnień emerytowanych funkcjonariuszy względem tych pozostających w służbie czynnej.

Mając na uwadze powyższe rozważania, bezprzedmiotowe staje się ustosunkowanie do zarzutu naruszenia zaskarżonym wyrokiem art. 187 pkt 2 i 3 ustawy o Służbie Więziennej bowiem wykładnia tego przepisu byłaby istotna tylko przy przyjęciu, że emerytowanemu funkcjonariuszowi przysługuje pomoc na zakup lokalu mieszkalnego bez względu na jego położenie.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁶ k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy w K. z dnia 4 września 2014 r., oraz na zasadzie art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 98 § 1 k.p.c. orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego i kasacyjnego.

kc